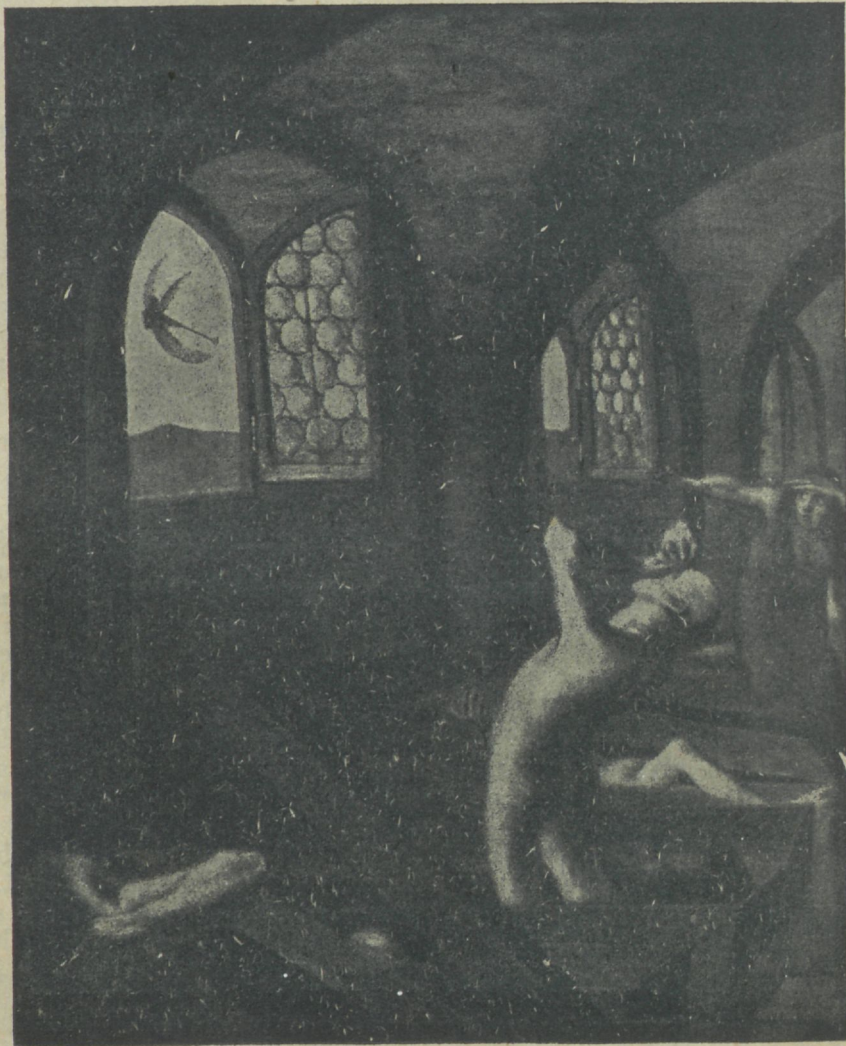

ADMINISTERON
No.
TROI...

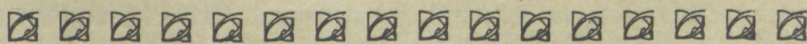
Nordste Glu

A. Welter.

Kui me furnud ärkame.

No 8

1922

Aeg on üles ärgata.

Room. 13:11.

Kallis sõber!

Sina otsid õnne, elurõõmu, ja mõtled seda leidwat mitmesugusest lõbudest ja lihahimu rahuldamisest. Sa loed heameelega tänawa narkabelt ja kuulutuse postidelt teatri kuulutusi ja jooksed nende tühjade meelituste järele. Nad lubawad palju, aga ei jõua iialgi inimese igatsewa hinge jänu kustutada ja rahutumale südamele rahu tuua. Mitu korda tunned sa ennast niisugusest elust üsna väsinud. Nõnda lendawad sinu kallid nooruse päewad maailma tühja rõõmu otsides mööda. Nad ei tule iial enam tagasi. Sa oled ehk mõnigi kord juba ära tunnud, et sinu elu otstarwe ei wõi mitte nii tühiste himude rahuldamisest olla, waid et sa oled kutsutud ühe tõsisema ja kõrgema eesmärgi jaoks. Aga sul puudub jõud sellest kõigest wabaneda. Sa leiad jällegi end katkise kaewu juurest, kuhu himud maailma rõõmu maitsmise järele sind on wedanud. Kuid kõik see rõõm on petlik ja kaduw. See põletab kui nägemata tuluse sinu hinge ja selles lähed jänu rõõmu järele aina suuremaks. Väga kardetaw on see tee, kust sa praegu rõõmu otsid. Just sellepärast kardetaw, et sinul ei olegi soowi ega aega oma suremata hingele mõelda. Sa oled hoopis unustanud, et on Jumal, kes wõib imelikult walgestada

oma lõpmata armastusega sinu rahutumast hinge. Sisemine igatsus rahuldataks siis, kui loodud inimene wiaaks oma Loojaga jälle hingelise kokkukõlla. Siis ärkab sinu hinges teistsugune igatsus, see on: teenida Isandat Jeesust ja oma ligemist. Seda tõde on meil korda läinud katkuda omas elus. Ja sel põhjusel oleme meie ära walinud ühe teise eesmärgi, see on: püüda Kristuse aulise eeskuju järele elada, kes on meie ärapäätja kaduwa maailma tühjust elust ja igawestest hukatusest. Tema weri, mis Kolgatal on walatud, jõuab meid wabastada kõigest kõlbmata elust ja puhastada kõigest meie pattudest. Jeesusest Kristusest, kes meie eest on risti löödud ja kes on surnuist üles tõusnud, leiame selle ainsa õige allika, millest woolab tõsine rõõm ja rahu. Kõik need suured ja aulised asjad, millest räägib terwe piibli raamat, oleme meie leidnud sellest Naatsareti Jeesusest, kes mitmete meelet on ära põlatud. Joh. Ew. 1:46. Sellepärast tahame sullegi, armas sõber, sellest rääkida ja näidata, kes wõib sinu elu teha õnnelikuks ja rõõmsaks ja sind trööstida sinu elus ka kõige wiletsamail ja raskemail tundidel. Sellepärast ärka üles, kes sa magad, ja tõuse üles surnuist, siis walgestab sind Kristus uue elu tarwis. (Ewef. 5:14).

Kõrtsmiku teadaanne.

Minu, kui isik, kes ilma ausa tööta soowib elada, olen Rahaahne majas enesele ühe peenikese ruumi üüriinud, Waemete ja Sulkamõistmise tänawate nurgal, (üle tänawa, leinakaebtuse wastus), kus ma kawatsen oma äri edasi ajada, selleks, et walmistada joodikuid, rumalaid, kerjajaid, kurjategijaid ja petiseid, kainelele ja auwatele inimestele mureks.

Seaduse kaitse all aitan ma kaasa õnnetuste, surma juhtumiste, raskete haiguste, häbistawate tülide, riidude ja mõrtsukatööde arwu tõstmiseks. Minu joogid on proowitud, et nad rõõwivad mõningalt elu, paljudelt mõistuse, suurte hulkadelt warandused, kõigilt ilma erandita tõsise rahu, teewad wanemad abitumaks, naised leskedeks, lapsed waeslasteks.

Minu teen, et emad omad lapsed unustawad, lapsed rumaluses üles kasvawad, naisterahwad oma ilmsüütuse kaotawad, mehed saawad päewawargateks, wandujateks, mängijateks, kahtlejateks ja kõlwatuteks.

Poisid ja tütarlapsed on tooresaineks, kelledest ma joodikuid walmistan. Wanemad wõiwad mind sellega kaasa aidata, et nad omad lapsed õlle järele saadawad. Ma wastutan selle eest, et ma kahe tunni jooksul abielumehe seisukorda wiin, milles ta kodus hakkab käretsema, maja

mööbleid puruks taob, naist lööb ja lapsi peksab. Ma teen, et tublid töömehed oma töö ära rikuwad, ametist tagandataks ja hulgusteks jääwad.

Kui keegi kindla meelega ostja püüab ennast uuendada, püüan ma mõne penni eest suure lõbuga, et ta wõtaks jälle ainult ühe klasi ja jatkaks hukatuse teed. Raha, mis on ära tarwitatud oma laste leiwa ja raamatute ostmiseks, sünnitab mulle suurt meelehäarmi. Ja kui ta raha otsas on, meelitan ma teda wõlgu tegema, mida ma siis seaduse abil tema palka kinni pannes sisse nõuan.

Tellimised palawiku, sooja tõbe, tiisikuse ja dilleriumi peale täidetakse rutuliselt. Lühidalt, ma luban kõiki oma kaubarwitajaid aidata, et nad sattuksid wõlgadesse, autumäse ellu, haigustesse, kahtlustesse ja surma siin maa peal ja pärast surma weel niisugusesse surma, mis iial ei sure.

Kinni toppides oma kõrwu Jumala hoiatawa hääle eest ja ühendusse astudes saatanaga, ära makstes oma äri maksused on mul õigus kõike üllemaltähendatud oma sõpradele ja kaubarwitajatele raha pärast muretseda.

Wäljawalitud hull minu enese poolt wäljatõttatud inimkonna järistest leidub minu peenesti walgestatud kõrtsis, homnikuti politsei ruumides, waestemajades, hullumajades, wangikodades ja enneaegses hauas.

Noorte Elu

Gesti Noorte Ühiskude Siidu hääletandja

Nr. 8.

Teine aastakäik.

1922.

Mis puudub sul?

Mis puudub sul? Weel oled noor ja ilus,
Mis puudub siis su lustilises elus?
Sul nägin pisart silmas waiksel ööl
Ja rahutumalt seisid päewa tööl.

Mis puudus sul, kui kewadel nii õierikkal,
Sa käisid aasal, sammul kurwal, raskel?
Mis tundmus imeline asus siis su rindu,
Kui kuulsid, nägid puiel laulwat lindu?

Mis puudus sul, et sügisene aeg nii wilu,
Su meele tegi nukraks, rõhuwaks su elu;
Mis mõtlesid kui nägid rutwat pilwe
Sa päiksel järel, kiirelt loode poole?

Mis puudub ja miks igatsewalt waatad,
Kui näed, et linnukesed ära lendu ootwad —

Kas nemad kaasa siis su elu rõõmud wiivad,
Wõi oled kurb, et puuduwad sul tiivad?...

Ma tean, sul puudub hinges puhtus, ilu;
Seepärast on su elu kewade nii wilu,
Ja noores südames kõik rõõmulaulud jääwad,
Sest patt on lõõnud sinna rasked haawad.

Sul pole wõimust peata õnne päikest,
Et säraks ta sul ikka, keelaks äikest.
Kui linnukene igatsed üht jäädwat kodumaad,
Ka jätaksid sa rõõmuga kord wõõrad ra'ad.

Sa wõiksid warsti kaebust, ohkeid jätta,
Kui tahaksid ka Jeesust wastu wõtta;
Ta armastus toob sul need imelised tiivad,
Mis nutja lapse ükskord koju, Jsa sülle, wiivad.

M. Krimm.

Sügislehtede kuulutus.

Kolletand sügislehed on sageli teenind wõrdlusainena matuskõnede jaoks. Selleks oleksid nad kui omased. Niihästi luuletajail wanas Greekas, kui ka kõigemoodsemail, on rahwapõlwed näid lehina, mis tuulest laiali aetakse. Sügismeeleolu iseloomustawad tabawald Bryautsi sõnad: „The melanchaly days are came, the saadest of the year: (Tulnud on melankoolsed päewad, kõige nukramad aastas) — Kas ei ole wahest wildak sarnane sünge waate langewa lehestiku kohta? — Tõsi, nãrbund ja langend on metsade sügisene glooria. Wõi olid nad tõepoolest ainult tiisikushaige surmaeelne puna? Wast hiljuti mõnutelime nende kui suwekauniduse üle. Nagu kahju oleks: kuna kõledad sügistuuled laulawad lahkuwale suwele leinalaulu, nagisewad langend lehed me jalge all ehk sahisewad kaeblikult kalgis puuksis, kui leinaksid oma kadund ilu. Kas ei oleks aga ette: sügisel rohkem mõelda elu kui surma peale, rohkem walmind wilja kui nãrbund lehtede peale? See on aga korra nii: me meeoleolu mõjutatakse nii kergesti kalgist maastikust, ja sügiseseid kurbhelid nõitutawad meie raskemeelsuse jãrelhelid kuuldawale. Tihipeale on sarnane kurbmeelsus ainult tuju, mõõduw tundmus; sest kui ka kaltund on puude toredus, ei ole nad poolegi mitte surnud; ja weel: nãrtsind ja langend on küll lehed, kuid wisa wastupidamise jãrel — nagu tuule ja tormi kiuste on nad keeldund langemast.

Milles seisib siis koltnud lehestiku ülesanne? Peaasjalikult, et nõutada puule õhku ja walgust puukiude produtseerimiseks. Selles keemilises operatsioonis oleks nimetamiswãart: lehil on omadus mitmesugused kihwtised ollused endasse koguda ja neid ümbertõõtatult hea lõhnana wãlja hingata. Kui nüüd lehed on puile suuks ja kopsuks olnud, kui nad on inimesile hingamise kergendand, lojukseid toidusega warustand ja õhku kahjulikest gaasest puhastand, mispãrast ei peaks nad siis lustilistena mõõda teid ja wãlju hõplema kui lapsed, kes koolist kojuteel. Ka ülendaw on waadata, kuidas wiimane leheke takjana lageda oksa küljes ripub, kui ei tahakski alla.

Ja miks ei wõiks inimene pãrast pãewatõõd, lãrmi ja kurja ilma, kui ta inimsupuud jõudu mõõda soetan ja sotsiaalset õhkkonda kihwtiseist gaasest puhastand, kui ta pulgana olnud Jaakobi redelis, mis maapealt taewa ulatab, — hästi teenitud hingust maitsta? Miks ei peaks ta rahulema, kui ta jãrelilmale jãrelaimamiswãart elu wilja jãtnud? Seepãrast ei kõla sügishelid mitte kalmistu leinahelinaina, waid palju enam wõimsa kokkukõlana, õndsas lootuse wõiduhõiskena.

Lihtsas lehes nãeme mõndagi ilusat. Endast mõistagi: meil kõigil on wõimata geeniuse aastasaja-kaswu õiekeseid olla. Paljud lihtsad

lehe-inimesed püüawad oma elu suurwaimude loomingutega sõlmida. Paljud on arwamisel, et nende maine olemasolu on raisus, kui nad mitte kuulsaks pole saanud. Aga kõik kuulsus on relatiivne. Kas kannatab kas wõi kuulsam tajus wõrdlust wãlja lihtsa emaga, kes surematut olewust omil kãtel hoiab, wõi ühega, kes ainult lahkust ja rõõmu inimmõõle tähendab?

Leht omas lihtsuses on õite ja wilja esile toomiseks otse ilmatu. Shakespeare oma kotkasilmaga, Milton oma wõimsa hããlega, Plato kuldse keelega ja Dante ülewate nãgemistega — need on inimsuse kaunimad õied. Eesõigusena tundub: neile läheneda, nende muusikat enda peale mõjuda lasta, nende mõistusewõimust ammutada, — aga me ei tea, et ka lihtsad lehed neidki „õisi“ sünnitand, teind, mis nad olid.

Siiski — meid waldab, ühte rohkem, teist wãhem, sügisene melankoolia. Me oleme kui lehed — ja kuidas me ei sarnase üksteisele, niihästi mõtete, tegemis-talitame kui ka wãljãngemise poolest. Wõib olla: me elus ei leidu ühtki lillewihku, mis haruldasest iludusest, mitte ainumat wõidu loorberipãrga, ka mitte kuulsuse õisi, Ikka ja jãlle meie aja üks ja sama, ja kogu olemasolu nãib millegina, mis polekski nimetamiswããriline.

Puudub elul omakasu-püüdmatu tegewuse walmis wili, kannab ta ainult lehti ja ussitand wilja, muutuwad, endast mõistagi, sügishelid lausa hulumisse.“ — „Õõ tuleb, millal ükski ei wõi midagi teha — kui me nende sõnade tähtsust mõistaksime, kuidas me neid mõistame, kuidas me neid mõistame, kui kães on õõ, Jumala õõ, siis oleks kõik pealiskaudsus kui luuaga pühitud.

Iga tõsine inimelu walmineb küpsusele. Hinge küpsus on rohkem wãart kui kõik wõimise sãra ehk jõu küllus. Küpsus on kõik. Kuna aastad weerewad, nãeb arusaaja inimesse, et ise ka elu lehed kunagi kolletawad; ja olgugi see kolletamine ka piinlik. Tõsise loomingu krooniw ausãra ei ole mitte paljas ilus wannik, waid walminud wili.

Lehtede walmimine on nãpunãide tulewa kewade peale, lootuse meeletuletus. Ainult puude wãline ehe langeb, nende elu jããb aga tũwesse ja oksisse alale. Niipea kui kewade oma lippu lehitab, uuendab metsade ja rohu-aedade kenadus, ja jãlle kõlab wõiduhũie: „Surm, Kus on su oda? Haud, kus on su wõimus?“

Surm ei ole mingisugune umbtãnaw, waid peawãraw. Surmawalud on „uue“ olewuse sũnnituswalud. Surnud ei ole surnud, kui nad tõesti eland. Kui te elul ei olnud mitte üksi pikkust, waid ka laiust ja sũgawust, siis elate edasi wiljas, mille teie kannud. Ja ehk te küll

lihast lahkute, on te elu, te waim igawesse ellu poogitud. Ja süngel sügis- ja talwepäiwil, mil kõle põhjatuul hulub ja wilistab ja üle alasti wälja kihutab, ja mil metsad ja nurmed lume leinarõiwas, puhub usklikule igawese

kewade tüüne tuuleõhk wastu; ja täis kindlust usaldab ta kõrgema autoriteedi troostisõna: „Kes minu sisse usub, peab elama, kui ta ka sureb; ja kes elab ja usub minu sisse, ei sure iialeski.“
Der Christliche Apologete järel.

Kas on tarwilik meie elus ümberpöörmine?

Ette wõttes midagi tegelikust elus, küsime endalt kohe: on see tarwilik, on sest mul kasu? Leides sellele wastust, otsustame. Weel enam peame küsima, fifemise, hinge elu ettewõtete juures, on see tarwilik? Kui täna oleme endale küsimuse üles seadnud: kas on tarwilik me elus ümberpöörmine? — siis peame ka sellele wastust leidma.

Mis on ümberpöörmine? Pikemat seletust selleks wiist tarwis ei lähe, sest see sõna ütleb küllalt selgelt, mis ta on. Aga fiiski wõikime endale pildi ette seada ümberpöörmisest. Kujutagem endile ette: te wiibite kose juures, imetelete selle käre ja müra, neid wee pisaraid, mis mängiwad päikese paistel, — liig palju tõmbab teid kofk ja see on loomulik. Tõesti, kofsed on saladusliku tõmbejõuga; lõpmata wõid neid waadelda, mida enam, seda armsamaks läheb ja mõjub wiimati nii nõiduwalt, et tung tõuseb: kaduda ühes nende wahutawate woogudega. Omas kofse imetluses olete unustanud ümbruse ja nägemata on teile selja taga olewad maastikud. Kuid teie sõber on waadanud neid, neid eemalolewaid mägesid, millede peale päike oma rohket walguist wälja walab, on ta seal juures otsusele jõudnud, et seal mägede wahel orud, waikiste wetega seisawad. Tema mõtted on ammu seepärast kofest ära, sest see müha ja käre ei ole weetlew nii kui waikus orus.

Igatfufest tõmmatud, puutub ta teie külge nagu üles ajades teid teie joowastusest ja ütleb: kuule, pööra ümber ja waata ka neid asju, mis su selja taga.

Wõib olla, pole teie sellega nõus, et teid tülitati — wõib olla ütlete, mis seal ikka on, ega ilusamat ikkagi pole, mis mu silme ees. Aga fiiski te teete oma sõbra nõu järele. Teie pöörate — te selja taha jääb kohisew kofk, te ees awanewad uued kaugused ja waate wäljal — mäed, te seisatate — aga need on ju lihtsad mäed!

— Jah mäed!

— Neis pole midagi iseäralist?

— Aga ma arwan, nende mägede wahelistes orgudes, asuwad waiksed weed — aga weel enam walitseb seal rahu.

Te kahtlete — selja taga seisew kofk mühab nagu kärstitult hiiüdes: wale — pole waikust. . .

Aga te otsustate — ja algate käiku. . .

See oli ümberpöörmine ja lahkumine ühest — esiti fifemine, otfsus, siis — tegelik samm.

Sust sarnane on lugu ka meie hinge ilmas. Iga päew waatleme, mõtleme ja igatseme. Siida tunneb igatfust ühe asja järele enam, kui teise järele. Teie ees seisab elu, kui jõgi, mis koskedega täis külitud. Te imetelete seda.

— Te waatlete näitemänge, istute kinos wõi tširkuses — sest see meeldib teile.

— Te waatlete keerutawaid paare ja ehk keerutate nendega seltsis ka mõnigi tants — sest sellest tunnete mõnu.

— Te peas ehk liiguwad mustad mõtted ja rinda täidawad erootilised tunded — ja see on teile magus.

Ja seal juures oma fifemisest rahutusest aetuna, otsite elu, mis oleks kärerikas ja wäliselt ilus, otsite selleks, et unustada walutawat südant.

Seesugune on ehk pilt, mis te ees seisab ja mida te igapäew waatlete. Teie selja taga seisab teine ilm, wastand eelmisele, puudub kõik wälispidine toredus, walitseb selle asemel lihtsus.

Kärerikkuse asemel waikus, rahu. Leiduwad wäärtused, mis ei hülgata ja kostuwad hiiüded — pöörake ümber.

Pöörake ümber.

Tarwilik on ümber pöörda selleks, et omandada fifemist rahu. Terwe inimfond elab ilma fifemise rahuta ja oma otfsimiste peale pole ta kufkti seda leidnud. Ja kufst leiab ta seda, kui ainult üksi Jumala juurest, sest üks-päinis Jumala juures on mu hing wait. Taaw. I. 62:2.

Tarwilik on ümber pöörda, selleks, et leida oma elule juhtijat. Meie kõik liigume elus, kui suurlinnas ringi, mille tänawaid ja kofhti nii wahje tunneme ja et wäärsammude eest end hoida, wajame omale juhti — kes tunneks elu. Ümberpöörmise järele awaneb meile see wõimalus: leida kallimat juhti eluteel — Püha Waimu.

Tarwilik on ümberpöörmine selleks, et fifemiselt wabaks saada. Wäliselt wabad inimesed on tihti kõige suuremad orjad. Neid on küll. Paljud noored mehed kiitlewad oma wabadusest, kuid ometi 3—4 tolline paberi toruke, mis täidetud ainega, mida tubakaks nimetatakse, tunnistab et nad wabad pole, sest see toruke walitseb nende üle, päewas nii mitu korda kärke andes — mida kohe täidetakse. Paljud noored, kenad neiud ja mehed on tihti tuntud salapatus finni, nad tunnewad kuidas see nende rõõmud rõõwib, kuidas nende organismile kahjulikult mõjub, kuid kõigi katsete peale waatamata ei suuda nad wabaneda — patt, kui ämblik lööb omad tugewad küüned ja niidid nende ümber ja waikfult oma ette — kostuwad hiiüded: ori, ori. Ümberpöörmise järele tuleme ühe wabastaja juure, kes meid kõigist wabaks teeb: Kui teid Poeg wabaks teeb, siis olete õieti wabad. Joh. 8:36.

Tarwilik³ on ümberpöörmine selleks, et omandada selgroog. Praegune inimkond, ükksitud wälja arwatud, on mafs (hulkade) inimesed, kes ainult hulkadega kaasas käiwad, nendega ka mõtlewad.

Ja kus mafs ja karjub, seal ei julge nad ei öelda.

Ümberpöörmise järele saame wõimaluse omandada fisemist jõudu, rammu, selgroogu. Jes. 30:15.

Ümberpöörmine on tarwilik selleks, et jälle Jumalaga lepitust ja ühendust leida.

Elu ilma Jumalata on õnnetu ja täis pattu. Meie teeme seda iga päew, sest see walitseb me üle. Ja ükski ei wõi meid sellest wabastada, ega ära wõtta, kui ainult Jumala Poeg — Jeesus Kristus, sest ainult Tema weri teeb meid puhtaks kõigest patust. 1. Joh. 1:7.

Ümberpöörmine on tarwilik selleks, et meie, kui igawesaegade inimesed wõiksime pääseda igawesest hukatusest. Kui keegi ei pööra, siis

astub ta surmaga igawesse kuristikku, mis pörguks nimetatakse.

Waata seks järgmist artikli.

Need on mõned põhjused, mis kriipsutawad ümberpöörmise tarwidust me elus!

Kas sa ei taha seda teha?

Rahjuks elus tehakse samme terwe mõistuse juures ja selle wasturääkimisel, mis ainult kahju toowad, ja seesama lordub ka miljonite juures hinge ilmas — endi kahjuks jätawad nad ümberpöörmise tegemata. Neile meeldiwad elu kärerikad kosed ja nad imetelewad neid, kuid wete eest, mis hiljufesi jooksewad, põgenewad nemad. Jes. 8:6. Sest et nende wete rahuline jooks, ka nende hinge rahu järele nõudmist ja selle rahustamise tarwidust üles seab. Sõber — kas tahad ka sa üks neist miljonist olla, kes endi kahjuks ümberpöörmise tegemata jätab?

Raffles Wolbemar.

Pörgu,

tema olemasolu tõde, mis koht see on ja kuidas selle eest hoiduda.

Dr. R. A. Torrey kõne.

"Aga kui Sinu parem film Sind pahandab, siis kisu see wälja, ja wista enesest ära, sest Sulle on parem, et üks Sinu liikmeist hukka läheb, kui et kõik Su ihu heidetakse pörgusse".

Matt. 5:29.

Sel korral on minu kõneaine — pörgu, tema olemasolu tõde, mis koht see on ja kuidas selle eest hoitud saada. Muidugi, kui mul oleks tulnud oma äranägemise järele kõneainet walida, ei oleks ma ilalgi ülemaltähendatud walinud. Käesolewasse ainesse puutuwaid küsimusi nimetan ma alati tahtmatult ja hirmuwarinaga. Mõte pörgu üle, paneb mind kohkuma, aga Jumala sulasel ei ole õigust oma waliku järele kõneainet wõtta, waid ta peab selles asjas Jumala poole pöörama ja mul on fisemine kindlus, et Jumal tahab, et ma täna sellest kohutawast aimest räägiksin. Kui wäga ma tahaksin uskuda, et pörgut olemas ei ole; see on, ma tahaksin uskuda, et kõik inimesed patu kahetsusele tulewad ja Kristust wastu wõtawad ja sellega pörgu olemasolu tarwidus ära kaob. Arusaadaw, et kui inimesed ikka edasi pattu teewad ja Kristust, kui Jumala poega ära salgawad, ei wõi ma pörgu olemasolu mitte õigeks pidada, waid tunnen tema möödapääsemata tarwidust, nii kaua, kui inimesed kangekaelselt Kristuse wastu tõukawad. Kui inimesed wabatahtlikult pattu teewad, siis on see heategu inimkonnale ja auks Jumalale, et on olemas üks niisugune koht, kui pörgu, kuhu neid wõib kinni panna; aga ma soowin kõigest südamest, et kõik inimesed pattu kahetsesid, ja sellega pörgu mitte tarwilikuks teeksid, sealt maalt, kus see inimestesse puutub. Siiski ei tahaks ma sellesse uskuda, kui see õige ei ole. Ma arwan paremaks mitte meeldiwat tõtt uskuda ja

jutlustada, kui meeldiwat walet, ja seda jutlustades inimesi neile meeldiwasse eksitusse wiia.

Kuigi hirmus see ka ei ole, siiski jõudsin ma otsusele, et pörgu olemas on. Oli aeg, kui ma hoolega õpetajin ja kindlasti uskusin, et kõik inimesed, ja ifegi saatan lõppude lõpuks pattu kahetsewad ja sellega pörgu ära kaob, kuid ma sattusin Piha kirja koha peale, mis tõendas minule, et niisugune seisukord Kristuse ja apostlite õpetusega kokku ei lepi. Minul tuli walida ühte kahest: kas lahti öelda piiblist, wõi oma "igawesest lootusest".*) Ma ei wõinud piiblist lahti öelda. Ma olin kindel, et piibel on kahtlemata tõsine Jumala sõna. Ma ei wõinud puht südamlikult piiblist loobuda, selleks, et sellega ühineda, mida mina tahtsin uskuda. Kui ausale inimesele, jäi minule ainult üks tee üle — lahti öelda oma arwamisest, et wiimaks kõik inimesed kahetsewad ja ära päästetakse. Ma tean wäga hästi, et kui inimene Kristuse ja apostlite õpetust kindlasti hoiab, ja sellest julgesti tunnistab, siis teda hüüatakse "kitsarinnaüks", "waljuks" ja "karmiks". Mis puutub kitsarinnaüksesse, siis ei taha ma sugugi laiem olla, kui Kristus ja kas on see karmus, kui inimestele tõtt räägitakse? Kas ei ole see ennem südamlikkus inimeste wastu selle poolt, kes inimesi hoiatab ja neile näitab Jumala kawatsumi ja nende seisukorra hädaohtu?

Kujutage enestele ette, et ma lähen raudteed mööda ja tean, et kaugel tuleb rong minu järele, täidetud õnnelikkude reisirjatega, kes wälja lähewad linna ümbrusse jalutama; elurõõmsad meesterahwad, naisterahwad ja lapsed sõidawad muretumalt. Jõudes kohale, kus ma arwain leidwat silla üle kuristiku

*) Ilma Jumalata õpetus, et wiimaks kõik inimesed ära pääsewad.

olewat, näen ma omaks ehmatuseks, et sild on purustatud. Silmapilkselt kerib minus möte: „Ma pean wiibimata tagasi ruttama, ja maksu mis maksab, lähenewa rongi seisma panema“. Ma jooksen kõike jõudu kofku wõttes ja pean rongi kinni, tõttan reijijate juure kohutawa teatega, et sild on purustatud ja neid hirmus õnnetus ahwardab. Ma rikun nende rahu, ja nende ilusad unistused wahelduwad kohutawa mõtetega möödapääsemata hädaohust. Kas on see minu poolt farmus? Kas oleksin ma wõinud teistiti enam inimese armastust üles näidata? Kujutage endale teise külgselt ette, et ma jõudsin kohale, kus sild oli purustatud, mõtlesin nii: „Need inimesed on õnnelikud; ei, ma ei leia wõimaliku olewat nende rõõmu rikkuda ja nende südameid rahutumaks teha. See oleks wäga farm tegu minu poolt. Ma istun parem siia, ja ootan rongi tulekut“.

Ma istun rahulikult, kuna rong wõimatuma kiirusega tuleb ja hoiatamatult hirmsasse kuristikku lendab, kust warsti kõlawad haawatute ja wigastatute meeleheitlikud hüüded ja hädaldamised, kes surukehade alt wälja roniwad. Kus on siin inimese armastus? Kas ei oleks see minu poolt kõige hirmsam farmus? Minu kodumaal, ma mõtlen, et ka Teil, wõdetaks mind niisuguse teo eest, kui inimese tapjat wastutusele.

Sõbrad, ma läksin seda teed. Ma kujutasin endale ette, et kuristiku peal on sild, kuid ma jõudsin otsusele, et silda ei olnud. Ma teadsin, et paljud teist on mureta ja õnnelikud käesolewal filmapilgul, rutates edasi, ilma, et keegi oleks hoiatanud hirmsa saatuse eest, mis Teid ootab. Ma pöörsin tagasi teelt, mida läksin, selleks, et Teid hoiatada. Ma, wõib olla, rõõwin ajutiselt Teilt rõõmu ja löbu, kuid Jumala abiga päästan Teid hukatusest. Kas wõib seda farmuseks lugeda? Kas ei ole see heategu minu poolt. Ma arwan paremaks, kui mind inimese armastuse eest farmiks loetakse, kui et mind seal heaks loetakse, kus ma farm olen. Kõige farmim inimene ilmas on see, kes usub seda, mida Jumal oma sõnas räägib patu rasketest tagajärgedest tulewikust, kuid neist waikib, sellepärast, et need töed üldisuse poolehoidu ei leia.

Ma ei hakka laiali laotama oma isiklikke waateid pörmata patuste tulewase saatuse kohta. Minu waadatel ei ole iseenesest mingisugust wäärtust. Kõik inimlikud teooriad selles küsimuses ei tähenda kõige wähematki. Jumal teab kõik, meie aga teame sellest küsimusest ainult niipalju, kui Jumal on heaks arwanud meile awaldada. Oleme sellepärast Lemale tähelepärandlikud. Üks solotnik Jumaliku ilmutusi meie tulewikust on kallim, kui sada puuda inimeste tarfust. Käesolewal ajal kuuldub igalt poolt: „Mina mõtlen nii ja nii tulewasest elust“. Mis sest on, mis Sinu mõtled? Terwe küsimus seisab selles, mis Jumal sellest mõtleb.

Salmi, mille ma oma tänase kõne aluseks walisin, leiate Teie Matt. 5:29: „Aga kui Sinu parem film Sind pahandab, siis lüüa see wälja, ja wista enesest ära; sest Sulle on parem, kui üks Sinu liikmeist hukka lähed, kui et kõik Su ihu heidetakse põrgusse“. Pange tähele, et ma selle kirjakoha mäejutulusest wõtan. Ma wõtan selle kahel põhjusel mäejutulusest: esimeseks —

sellepärast, et see just minu eesmärgile wastab; teiseks sellepärast, et paljud meie ajal räägiwad, et kuigi nad terwet piiblit ei tunnista, tunnistawad nad ometi mäejutulust. Nii siis walisin ma oma kirjakoha just sellest piiblist osast, mille kohta Teie kõik ütlete, et Teie seda usute. „Aga“, ütlete Teie, „see kirjakoh on teise mõtteline“. See küll, olgugi nii. Igal juhtumisel on ta möte see, et parem on ilmas kõige pahemat kannatada, kui põrgu sattuda, aga see on just see, mille üle ma peasaalikult täna tahan rääkida. Kõik muu on parem, kui põrgusse sattumine.

Oma kõne jaotan ma kolme jakk. Esimeseks — põrgu olemasolu tõde; teiseks — mis koht on põrgu, ja kolmandaks — kuidas selle eest hoiduda.

I. Põrgu olemasolu tõde.

Wastuwaidlemata tõde, et põrgu olemas on.

Paljud siin linnas ütlevad Teile, et kõik usu-teadlased on loobunud põrgu olemasollu uskumast. See ei ole õige. See on nende inimeste armsam otsus, kes tunnawad oma hädaohlikku seisukorda ja piüiawad endid rahuldada, toetades teadlaste arwamistele. Wastuwaidlemata tõde on, et mitmed teadlased tõesti põrgut ei usu, kuid nad ei ole iial wõinud põrgut salata Kreeka keele, wõi sügawa Jumala sõna tundmise pärast. Keegi, kes uut seadust hakkab uurima, selleks, et seda tundma õppida, aga mitte selleks, et seda oma endiste waadete alla painutada, ei wõi mööda pääseda selgetest tõendustest põrgu olemasollust.

Oletame, et tõesti kõik usuteadlased eifaksid põrgu olemasolu. Ka see ei tõendaks weel midagi. Igaüks, kes on tuttaw üldise ja kiriku ajalooaga, teab, et kõigi aegades inimesed õpetusi eitasid, mis lõppude lõpuks ometi tõeks läksid. Keegi ei uskunud Noa päiwil — ainult Noa ükski wälja arwatud — et wee uputus tuleb, kuid sellest hoolimata tuli ometi weeuputus. Loti päiwil ei uskunud keegi — ainult Lott wälja arwatud — et Jumal Soodoma ja Komorra ära hukkab, kuid süiski hukati need ära. Jeremia oma sõbraga olid ainsad inimesed Jerusalemmas, kes uskusid, mida Jeremia õpetas, et aeg läheneb, mil Jerusalemm Nebukadneetsari läbi ära häwitatakse, aga terve ilma ajalugu tõendab niisamaselgelt, kui piibel, et see kõik täpipealt nii läks, kuigi ükski selle aegne teadlane seda wõimalikuks ei pidanud.

Kõigi waimulikude erakondade esitajad Jeesuse ajal — wariserid, saduserid, Heroodese selts ja teised hirwitafid Jeesuse Kristuse ettekuulutust, lähenewa Jumala kohtust, mille läbi Jerusalemm pidi ära häwitama, kuid waatamata lõhede peale, mis teadlaste wahel olid, sündis ometi kõik nii, kui Jeesus Kristus ette ütles ja seda tõendab ajalugu. Ei olnud ainukestki kooli Lutheri ja Husi ajal, ja peaaegu ainukestki õpetlast, kes mitte ei oleks ära salanud usu läbi õndsaksaamist, kuni Luther, Hus ja nende kaaslased uue kooli asutasid, mis Jumala tõe eest pidi seisma. Käesolewal ajal tunnistame meie ometi, et neil oli õigus, ja kõik koolid Saksa, Prantsus-, Inglis- ja Schotimaal ekhsid. Ja nii, kuigi kõik haritud jutlustajad põrgu õpetust ära salgaksid, ei tõendaks see weel midagi.

Mina räägin, et pörgu on olemas. Mis põhjusel siis? Efimeseks — sellepärast, et Jeesus Kristus nii räägib ja nii räägivad ka apostlid. Jumal ise räägib nii.

Kui Teie soovite, et Jeesus Kristus seda oma sõnaga kinnitaks, siis lugege Matt. 25:41: „Siis võtad Tema ka võelda neile, kes pahemal käel on: Minge ära minust, Teie äraneetud, igawese tulesse, mis on valmistatud kuradile ja tema inglitele“. Kui Teie soovite sellest teada saada apostel Pauluse sõnade läbi, lugege 2. Tess. 1:7—9: „Kui Issand Jeesus taevast avalikult saab oma väe inglitega, ja tuleleegiga mässab nende kätte, kes Jumalat ei tunne, ja kes meie Issanda Jeesuse Kristuse armuõpetuse sõna ei kuule; kes peavad nuhtlust kannatama, igawest hukatust, ära heidetud Issanda palgest ja Tema väe aust“. Kui Teie soovite, et apostel Johannes seda oma sõnaga kinnitaks, siis lugege 1Jm. 20:15: „Ja keda ei leitud eluraamatuse kirjutatud olevat, seda heideti tulejärwe“. Kui Teie aga soovite selle kinnitust apostel Petrusse sõnadega, siis lugege 2. Peetr. 2:4, 9: „Sest kui Jumal inglitele, kes pattu teinud, armu ei annud, waid on neid pimeduse ahelatega pörgusse liikanud, ja ära annud, et neid kohtu päewani kinni peetaks; ... Siis Issand mõistab Jumalafarliike kiusatusest ära päästa, aga ülekohtuseid pidada kohtu päewaks, et neid peab nuheldama“. Kui Teie soovite apostel Juuda sõnu kuulda, lugege Juuda 14. ja 15: „Waata Issand tuleb mitme tuhande pühaga kohut pidama kõikide peale, ja noomima kõiki neid, kes Jumalafartmata on kõige nende Jumalafartmata elu tegude pärast, mis nemad Jumalafartmata wiisil on teinud, ja kõige kõwa sõnade pärast, mis Jumalafartmata patused Tema wastu on rääkinud“. Kui Teie soovite sellele kinnitust Jeesuse sõnadest, kes alla läks surma ja maaalustesse kohtadesse, ja jälle ülles tõusis ja läks ülles Isa paremale käele, Tema muidugi juba teab seda, millest räägib, sest Tema käis seal, siis leiate need sõnad 1Jm. 21:8: „Aga argade ja uskmata, ja hirmkate, ja tapjate, ja hoorapidajate, ja nõidade, ja wõõra jumala teenrite, ja kõige walelikkude osa peab tule ja wäawliga põlewas järwes olema; see on teine surm“.

Ma räägin, et pörgu olemasolu on kindel, sest seda tõendawad Jeesus Kristus ja Tema apostlid, sest Jumal räägib nende läbi. Ainult usuteadlased oma arwamistes ja luuletajad oma unistustes salgawad pörgut. Kristuse sõnad on üheksateistkümmend aastajada proowe wälja kannatanud ja muutmatuks jäänud. Ükski usu, teaduse kool, ükskõik mis sihiline ta on, ei ole üheksateistkümmendit aastat wälja pidanud, ja kui wõrdleme Kristuse õpetust usuteadlaste õpetustega, siis ei ole raske otsusele jõuda, kummal õigus on.

Teisels, räägin ma, et pörgu olemasolu on kindel sellepärast, et elu kogemused, tähelepanek ja kaine mõistus tõendawad, et pörgu mitte luulekujutus ei ole. See on wastuwaidlemata tõesti, läbi katsutud iga inimese elukogemustega, et kus patt on, seal järgnewad tingimata hädad. Meie teame kõik seda hästi.

Teine ümberlükkamata tõde, mida meie tähele paneme, on, et mida kauem inimene pattu jääb, seda sügawamale wajub ta pattu, ärähäwitusse, häppi, hukatusse ja meeleärarheitmisse, mis patu tagajärgedena ilmuvad. Kallid kuulajad, meie oleme piiratud sadadest, tuhandetest inimestest, kes käesolewal filmipilgul wäga tõsisest pörgus wiibiwad, ja see pörgulik seisukord muutub iga päewaga hirmsamaks. Teie, wõib olla, ei tea, kuidas nende inimeste kannatust wiia kokkufõlase õpetusega, et Jumal on armastus, kuid ükski mõistlik inimene ei lükkata ettetoodud tõed sellepärast kõrwale, et ta ei oska seda mõistusega ära seletada; niisama on ka see, millest ma räägin — ümberlükkamata tõesti. Kui pattude hulk nii wiisi ikka kaswab, järgnewad kord häbi ja meeleärarheitmine, kui kahetsuse wõimalused saawad mööda läinud — ja nad peawad kord mööda minema — mis jääb siis muud järele, kui igawene pörgu? Selle wastu astuwad ainult luuletajad oma unistustes ja oletajad mõtteteadlased oma arwamistes. Aga mõtteteadlaste arwamised on juba ajaloo koibuajast saadik eeskujud tulukesed olnud. Kui mul on ühel pool tähelepanemisega kogutud kogemused ja kaine mõistus, aga teisel pool ainult mõtteteadlaste arwamised ja luuletajate unistused, siis ei ole mul kaua tarwis peatada, et otsusele jõuda, kumba neist kahest uskuda. Kui siis kogutud kogemuste ja kaine mõistusega weel ühineb Jumala sõna, tema wõitluses mõtteteadlaste arwamiste wastu, siis on kindel, et efimene wõidab.

Pörgu on. Pörgu olemasolu on kindlam, kui see, et Teie õhtul magama heidate ja hommikul jälle ülles tõusete, sest wõib olla, et Teie ka ei tõusegi hommikul enam ülles; pörgu olemasolu on wastuwaidlemata tõde, ja kui Teie järgmisel korral raamatu ostate, olgu see kui maitserikkalt kirjutatud, ehk lähete loengut kuulama, olgu see kui ilus kõne, minul on ükskõik, kas Teie maksate sada, wõi kaks, selleks, et Teile raamatus ehk loengus tõendataks, et pörgut ei ole, — siis teadke, et Teie olete raisanud sada, wõi kaks selleks, et end lasta narrida. Pörgu on olemas.

II. Mis koht on pörgu.

Efimeseks on pörgu hirmsate ihulikude piinade paik. See on selge Uue Seaduse õpetusest. Kõige enam tarwitatud sõnad, milledega kahetsemat patuse seisukorda nimetatakse, nagu „surm“ ja „hukatus“, korduwad seal järjest. Mis tähendab surm ja hukatus? Näib, kui oleks Jumal hoolitsenud, et nende karistustele otsekohest nimetust anda. Teie leiate nimetust „hukatus“ 1Jm. 17:8, wõrreldes 1Jm. 19:20; 20:10. 1Jm. 17:8 kus on öeldud, et metsaline läheb hukatusse. Kui on võimalik täpi pealt näidata, kuhu metsaline läks, siis saame selle kohta Jumala wastuse, et koht, kuhu metsaline läheb — on hukatus. Lugege 1Jm. 19:20, seal leiate, et metsaline ja waleprohwet wiisati „tulejärwe, mis wäawlis põleb“. Lugege 1Jm. 20:10, siis märkate, et tuhat aastat pärast metsalise ja waleprohweti sinnahetmist, ifegi saatan sinnasamasse heideti, kuna metsaline ja waleprohwet sinna e d a si

jäid, „ja neid peab waematama ööd ja päewad igawesti igaweseks ajaks“. Jumala enese seletuse järele on „hufatus“ igaweste piinade järwes. Kui tahame teada saada Jumala kinnitust surma kohta, siis leiame Ilm. 21:8: „Uga argade, ja ufmatute, ja hirmsate, ja tapjate, ja hoorapidajate, ja nõidade, ja wõõra jumala teenrite, ja kõige walelikkude osa peab tule ja wäawliga põlewas järwes olema, see on teine surm“. Jumala enese seletuse järele on „surm“ „tulejärwes, mis wäawlis põleb“. Seda sama tõendab Ta ka „hufatuselt“.

„Uga“ — ütles keegi — „see on kõik wäga luuleline“. Wäga kena, ma ei soowi praegu selle üle waelususe astuda, kuid ärge unustage, et Jumala kujutused tõeasju tähendawad. Mõningad, kui nad piiblit lugedes kirjakohadega kokku puutuwad, mis neile ei meeldi, räägivad, et need olla piltlikud kujutused, ja arwawad, et nad sellega jäädawalt neist kirjakohadest on wabanenud. Teie eksite suuresti. Mis tähendab kujutus? Jumal ei ole walelik ja Tema kujutused ei suurenda ial tõeasju. Igal juhtumisel tähendawad ettetoodud kohad, et põrgu on kõige hirmsamate ihulikude piinade koht. Pidage ka seda meele, et tulewases elus ei ela meie mitte kui ihuta waimud. Wiimasel ajal on wäga laiali lagunenud õpetus hinge surematusest, ilma ihust ära rippumata, mille järel meie elaksime, kui ihuta waimud, kuid see ei ole midagi muu kui pettew mõttekujutus, ja mitte Uue Seaduse õpetus. Piibli õpetuse järele on ärälunastatud hingel tulewas ilmas ihu; mitte niisugune ihu, kui praegune, waid hoopis teistsugune, kuid ometi keha, mis täielikult wastab ärälunastatud hingele, kes temas elab, ja mis ühes temaga kõigest õndsusest osa wõtab. Teiselt poolt kaetakse ka huffaläinud hing ihuga, mitte sellega, milles ta praegu on, waid niisugusega, mis wastab huffaläinud hingele ja mis kannatab kõigi tema piinades kaasa. Ka praeguses elus näeme meie, kuidas sifemine patt awalikku ihulikku kannatust sünnitab. Kui paljud meid ümbritsewatest inimestest kannatawad praegusel filmapilgul hirmsaid ihulikke piinu, mida nendes peidetud patud sünnitawad! Kord käisin ma ühes haigemajas, kus 1200 inimest waewlesid wäljakannatamata ihulikud piinades, ja wanem arst ütles mulle, et kõik need 1200 kannatajat olid sarnasesse seisukorda sattunud ühe iseäraliku patu läbi. Mu sõbrad, põrgu on haigemaja, kus inimesed waewlewad ärapatandamata haigustes ja wahetpidamatult möllawates waludes.

2. Kuigi seal on ihulikud kannatused, on see ometi põrgu kõige wäheha tähtsusega omadus. Põrgu on südametunnistuse ärkamise ja närimise paik. Tuletage meele rikka mehe lugu põrgus, mida Kristus meile on rääkinud, kui Abram rikkale mehele ütles: „mõtke“. (Luuka 16:25). Kõige wähematki ei wiinud rikas mees sellest rikusest kaasa, mis tal siin maal oli, kuid midagi oli ta ometi kaasa wiinud: ta wiis omad mälestused kaasa. Teie, kes pattu edasi teete ja igawiku põrgus mööda saadate, Teie ei wii midagi kaasa, mis siin Teie oma on, kuid mälestused wiite ometi kaasa. Teie mehed, mäletate seal naisterahwaid, kelle elu Teie

purustasite ja hukka saatseite, aga Teie, naisterahwad, mäletate elu, mida Teie lõbustustes ja maailna tühjust taga ajades ära pillasite, kuna Teie oleksite wõinud Jumalale elada. Teie tuletate Kristust meele, keda Teie ära põlgasite, ja neid juhtumisi, mil Teie oleksite wõinud saada ära päästetud, mida Teie aga ära kasutamata jätsite. Ei ole suuremat piina inimesele, kui mälestuste närimine, siis kui nad pealekaebajaina üles tõusewad. Minul kontoris oli juhus näha, kuidas tugewad inimesed hulguisid, kui lapsed. Mis nendega juhtus? Mälestused ärkasid. Ma olin tunnistajaks, kuidas kangelase kehaehitusega mees hoigades ja nuttes põrandale langes ja wingerdas. Mis temaga oli sünninud? Mälestused ärkasid. Sagedasti tulid koosoleku lõpul inimesed kahwatanud nägudega kiirel sammul minu juure, kinnisurutud huultega ja kohkunud pilguga, paludes wõimaldada mõne minutilist rääkimist nendega. Milles oli asi? Mälestused tõusid lainte woona. Teie mälestused lähewad Teiega kaasa; mälestused südametunnistusest, mis ei rahuldatus selles elus Kristuse weres puhastamise ja kõike andeksandwa Jumala halastuse läbi — ei rahuldata ka seal ial. Põrgu on koht, kus inimesi taga aetakse mälestustest ja kannatustest.

Kord tegi isand Moodi minu le ettepaneku temaga seltsis sõita; meie ei olnud kuigi kaugemale sõitnud, kui ta ruffi põllu poole keeras ja hobust kinni pidades ütles: „Waat koht, kus see sündis!“ — „Mis sündis?“ küsisin mina. „Kas Teie ei mäleta sündmust, mis ma Teile jutustasin Chikaagos olles“ — wastas ta — „ja Teie palusite mind seda kohta Teile näidata, kus see nimelt sündis. Waadake“ — jatkas ta — „kus see sündis“. Milles seisid see sündmus? Kui isand Moodi weel noormees oli, töötas ta wäljal elatanud wanamehega seltsis. Korraga jäi töömees seisima, ja hakkas labidaga wastu kiwi taguma. Isand Moodi waatas tema peale. Suured pisarad weeresid ta palgeilt alla, ja ta ütles: „Dwait, kui ma noor olin, nii kui Sina, lahkusin ma isamajast, elu ülespidamist otsides“. Majake seisid mäel, ja isand Moodi näitas jutustades käega selle peale. „Trepist alla tulles andis mulle ema Uue Testamendi, wõeldes: „mu poeg, nõua esiti Jumalariiki ja tema õigust, siis peab kõike muud Sulle pealegi antama“. Ma läksin naabrusesolewasse linnakesse“ — jatkas töömees; — „pühapäewal läksin kirikusse. Jutlustaja astus kõnelema ja ütles kirjakoha Matt. 6:33, ja hakkas sellest rääkima. Otskohe minu peale waadates ja käega minu poole näidates hüüdis ta: „noormees, otsi esiteks Jumalariiki ja Tema õigust, ja kõik muud peab pealegi antama“. Töömees jatkas oma kõnet: „Ma läksin kirikust wälja, kuid minus hakkas hirmus wõitlus; mul tundus, kui oleksid kõik jutlustaja sõnad minusse puutunud. Ei, — otsustasin mina, — ma katjun enne elujärjele saada ja siis hakkas usklikuks“. Ta jatkas: „Ma ei leidnud omale seal tööd, ja läksin teise linna, kus ma tööd leidsin. Mul oli wiisiks pühapäewiti alati kirikus käia. Mõni pühapäew pärast seda astus jälle jutlustaja ette, kõneledes Matt. 6:33 üle: „Nõudke esiti Jumalariiki ja tema õigust, siis kõik muud peab Teile pealegi antama“. „Dwait“ —

ütles töömees — „mulle paistis, kui waataks ta minu peale, näidates näpuga otse minu peale ja ütles: „Noormees, otși esiteks Jumalariiki ja tema õigust, ja kõik muu peab Sulle pealegi antama“. Ma läksin wälja ja tulin surnuaiale, mis kiriku taga oli, ja istusin hauale. Jälle hakkas minu südamas hirmus wõitlus. Võpuks otsustasin ma füiski elus edasi püüda“. Pikkamisi lõpetas ta rääkimise: „Dwait, sellest päewast, kuni tänapäewani jättis Jumala Waim mind maha, ja ma jäin täiesti ükskõiklaseks“.

„Sel ajal“ — ütles Moodi — „ei saanud mina sellest aru. Ma ei olnud ise veel usklik. Ma sõitsin Bostoni ja pöörasin seal Jumala poole. Siis sai see sündmus mulle täiesti selgeks. Ma kirjutasin oma emale ja palusin teda mulle teatada, mis sellest mehest wiimaks sai, ja ta wastas mulle järgmiselt: „Dwait, ta kaotas mõistuse ja tema paigutati hullumaija“. Kord tema naabruses wiibides, käisin teda haigemajas waatamas. Kui ma talle lähenesin, waatas ta oma nõrgameelse pilguga minu poole, ja hüüdis, sõrmega minu peale näidates: „Noormees, otși esiteks Jumalariiki ja tema õigust, siis kõik muu peab Teile pealegi antama“. Siis ei wõinud ma midagi tema heaks teha. Ma sõitsin jälle Bostoni. Mõne aja pärast pöörasin ma jälle koju ja küsisin tema järele. „Ah“, wastas minu ema mulle: „ta on nüüd küll kodus, kuid langes meeletusse ja ta seisukord on lootusetu“. Ma läksin ta juure koju. Halli wanakesena istus ta kiiktoolil. Mind nähes sirutas ta käe minu poole ja wõttis mind wastu sõnadega: „Noormees, otși esiteks Jumalariiki ja tema õigust, ja kõik muu peab Sulle pealegi antama“.

Mälestused rööwisid talt mõistuse.

3. Sündad, — pörgu on kõige maailma nõrgameeliste kodu, kus inimesi mälestustest taga aetakse.

3. Peale selle on pörgu rahustamata, piinawate soowide paik. Tuletage meele, mida meile Jeesus rääkis rikkast mehest pörgus. Rikas mees räägib: „Läkita Laatsarus, et ta oma sõrme otša wette kastaks ja minu keelt jahutaks, sest mind waewataks wäga sessinatfes tuleleegis“. Luuka 16:24. Mida kujutatakse meile ses pildis? Waadake mida: tulewasse ilma wiite Teie weel midagi kaasa: Teie wiite sinna omad ihaldused, millede peale Teie oma elu siin ilmas ehitafite. Pörgus jääwad kõige suuremal määral möllama põlewad ihaldused ja himud, milledele seal rahuldust ei leidu. Teie, inimesed, kes elate patus ja lõbutsete selles ilmas, mille poole kaldub Teie elu? Teie arendate wälja oma hingis ihaldamised ja himud, mis Teie üle walitsewad, ja rahuldust ei leidu neile seal ilmas, kuhu Teie lähete.

4. Pörgu on häbi paik. Oh, piinawad kannatused on inimestele osaks saanud häbi läbi ja on inimeste elud purustanud. Ameerikas oli meil pangas kassiri, kelles peitus igatsus rikkaks saada; selle sibiga kasutas ta panga summe, kawatsedes neid esimesel wõimalusel tagasi panna. Aga ettewõte, millesse ta kapitali oli pannud, jäi pankrotti. Küllalt kaua läks tal korda raamatuid nüüjugufes korras hoida, et pimestatud rewident

midagi ei märganud. Ometi jõudis kord päew, mil rewident raamatuid üle waadates raiskamist märkas. Ta kutsus kassiri, kellel muud teed üle ei jäänud, kui oma wargust üles tunnustada. Tema areteeriti, mõisteti kohut ja pandi wangi. Tal oli ilus naine, ja ingli sarnane laps. Mõni aeg pärast isa wangistust tuli tütar koolist koju, ja nuttis, kui tahaks süda lõhkeda.

„Ah, ema“ — kisendas ta — „ma ei lähe enam iial kooli. Saada minu raamatute järele!“ „Minu kallite,“ — wastas ema, arwates, et siin ainult lapse isemeelega tegemist on — „ja pead tingimata kooli tagasi minema.“ „Ei mamma,“ — jatkas tütarlaps oma pealeajamist, — „ma ei lähe enam iial, saada minu raamatute järele!“ „Mis on siis sinuga juhtunud?“ — küsis ema. „Üks koolilastest ütles mulle täna,“ — wastas laps, — „et minu isa on „waras.“ Oh, kui walus, kui walus!“ Wuidugi mõistis ema, et lapsel wõimatu oli weel kooli minna. Saadud haaw oli saatuslik. Örn dieke hakkas närtsuma. Kutsuti arst, kuid kõik tema teadmised jäid tagajärjetumaks. Laps pödes edasi ja wajus wiimaks täiesti woodi. Arst oli sunnitud emale ütlemä: „Emand, ma pean hoiatama, et käesolew sündmus on wäljaspool minu wõimupiirkonda; mina olen jõuetu. Lapse süda ei suutnud hoopis wälja kannatada. Teie laps on surmale mõistetud.“ Ema läks surija tuppa ja küsis: „Kallite, kas ei ole Sul mingisugust soowi, mida ma wõiksin täita? — „Ah, ja, mamma“ — ütles tütar, — „saada papa järele. Kas ta tuleb ja paneb jälle oma pea padjale, minu pea kõrwale, nagu ta seda ennemalt tegi.“ Aga seda soowi oli wõimatu täita. Isa wiibis raudtrellide taga. Ema pööras palwega kubernerile poole, kuid see wastas: „Minul ei ole selleks meelewilda.“ Saadeti wangimaja ülema juure. Tema wastus oli: „See ei kuulu minu wõimupiirkonda.“ Kuid südamed olid sündmuse üle nii liigutatud, et samme astuti kubernerile juures ja kohtus, kirjutati palwekirju, ja saadi luba isa wahi all koju lasta. Ta sõitis hilja öösel koju ja läks tuppa. Arst ootas teda. „Annan Teile nõu“ — ütles ta — „weel täna tütre juure minna, sest ma kardan, et ta homseni ei ela.“ Isa astus ukse ette, mis lapse tuppa wiis, ja awas selle. Ruttu keeras laps ümber. „Ah papa — ma arwasin, et Sina see oled!“ — ütles ta. — „Ma teadsin, et Sa tuled. Papa, tule minu juure ja pane oma pea minu padjale, minu pea kõrwale, nii kui Sa enne ikka tegid.“ Tugew mees kummardas ja pani pea padjale, kuna laps oma pead õrnalt tema najale toetades suri. . . Suri häbi ohwrina. Sündad — pörgu on häbi paik, kus kõik teotatakse.

5. Pörgu on koht, kus kõige alatam seltskond asub. Soowite pörgu seltskonnaga tutvuneda, siis lugege 1Im. 21:8. „Argade ja usimatute, ja hirmsate ja tapjate ja hoorapidajate, ja nõidade ja wõõra jumala teenrite, ja kõige walelikkude osa peab tule ja wäawliga põlewas järwes olema, see on teine surm.“ Waatame, misugune on pörgu seltskond. „Oh,“ — hüüab keegi, — „aga sinna lähewad paljud hiilgawad ja anderikkad isikud.“

Wõib olla, kuid kuulge. Kas on palju tarwis niisuguses ilmas, ka kõige anderikama lõpuliikuks lange miseks? Lähme Chikaagosse, ja ma wõin Teid kõige koledamatesse urgastesse wiia, ja seal Teile inimest näidata, kes kord on olnud arstid, wannutatud adwokadid, kongresside saadikud, professorid, äriliste ettewõtete juhtivad isikud ja ifegi jutlustajad, kuid nüüd elawad abielurikkumises, joomises ja kõiges sarnases kõlwatuses. Kuidas sattusid need inimesed niisugusesse olukorda? Nad hakkasid wä h e h a a w a l allapoole minema.

Astal 1864, kui Georg Maklelen demokraatlise erakonna poolt Ühisriikide presidendiks waliti, oli minu isa Chikaagos koosoleku saadikuna. Meie elasime sel ajal New-Yorkis. Ta wõttis meid, lapsi, enesega kaasa, ja jättis meid lähedal asuwasse Mitschigaani linnakesse, ja sõitis ise koosolekule, kust ta tagasi tulles meid kaasa wõttis ja hommikupoole sõitis. Rong oli poliitilise liikumise juhtidega täidetud. Määratud kohale jõudes tuli meil ümber istuda aurlaewale. Saew oli demokraatlise erakonna juhtidega täidetud, ja meil oli poliitiline koosolek, mis mitu tundi wäljas. Üksteise järele astusid üles anderikamad kõnemehed, kuid üks nende hulgast tumestas kõik teised. Kui see inimene üles astus, siis jäid kõik otsekui tummaks tema ilukõnet kuuldes, kõik olid temast just kui elektriseeritud, ja mina, kes sel ajal kahetsa aastane poisikene olin, kisti kaasa selle kõnemehe ilukõnest.

Terwed aastad olid sellest mööda läinud. Kord läksin ma wäljale jalutama. Näen, maas lamab mingisugune näotu olewus, kaetud mudaga, lumest maha rõhutud, noriseb, kui täisjõunud siga. Lähenedes näen, et see on inimene, ja oh häda! See sama, kes sel tähtsal õhtul kõigi reisirijate tähelepanu kõitis. Ta langes. Ta suri pärast hullumajas wiina ja tubaka liia tarwituse tagajärjel.

6. Veel üks märkus. Põrgu on ilm ilma lootusetä. Mõningad räägiwad, et sõna „aionias“, mis on tõlgitud „igawene“, ei tähendada sugugi seda. Seda rääkides ei ole nad kunagi waewaks wõtnud sellesse tungida, millest nad räägiwad, ehk waletawad otsekohe. Täiesti õige, et see mitte alati ei tähenda täiesti lõpmattust. Selle sõna tähendust otsustades, on tarwis tähele panna, kuidas ta lausega seob. Matt. 25:46 loeme: „Ja need sinatjed lähewad igawesse wallu, aga õiged igawesse ellu“, ja kui see sõna teisel juhtumisel on tarwitatud lõpmattuse mõttes, siis peab see iga tõlkimise seaduse järele ka esimesel juhtumisel sedasama tähendama, aga teisel juhtumisel ei ole keegi kunagi selle lõpmattuse mõtte wastu waielnud.

On olemas veel kreeka keelne lause: „eis tous aionas ton aiono,“ (igawest ajast igawesti), mis kaaksteistkümmend korda piiblis ette tuleb, kahetsa korda Jumala olemasolu ja Tema walitsuse kestwuse kohta, üks kord õigete õnnistuse kestwuse kohta ja kõik teised korrad metsalise, waleprohweti ja ümberpöörmata inimeste hukatuse kestwuse kohta tarwitatud. Kõige tugewam sõna, mis iganes tarwitusel, on piiramata lõpmattuse awaldamiseks. Sõbrad, ma otksin terwe piibli läbi, et leida ainukestki walguse

kiirt, ehk wähemast selle kumagi, mida wõikime nimetada lootuse kiireks neile, kes ümberpöörmata surnud. Päbi waadates, ja kõigi kirjaseletuse seaduste järele tõlkides, ei leidnud ma mitmeaastase hoolsa otsimise peale ainukestki kohta, mis ümberpöörmatutele lootust annaks. Ma olen tuttaw kirjakohtheadega, millede peale inimesed näitawad, kuid, kui meie tähelepanelikult uurime kõnesid, millega need kohad on seotud, ja piitame nende õiget mõtet kätte saada, aga mitte neid mõne wäljamõtlemise järele painutada, siis leiame, et ükski neist ei õigusta neile juuretehitud mõtet.

Uus seadus ei paku ainustki lootuse kiirt neile, kes ilma Kristusetä surewad. See, kes julgeb seda kinnitada, teeb, mida ifegi Jumal ei ole teinud. „Igawest ajast igawesti“ — kolab waikimata hää mäsawast tule merest. Waadake, misugune on põrgu: ihulikude piinade paik, südametunnistuse näriwa piina paik, rahustamata igatsuste ja soowide paik, paha feltskonna paik, häbi paik, paik, kus enam mingisugust lootust ei ole.

III. Kuidas põrgu eest hoiduda.

Wastuse sellele küsimusele wõib anda kahes sõnas. Põrgust pääseda wõib ainult ühel teel — wastu wõttes Jeesust Kristust oma isiklikuks Ürapäästjaks, tunnistades Teda oma Issandaks ja Opetajaks, awalikult kuulutades Teda maailmale, tõendades oma sõnakulmise ja eluga. Piibel on selles küsimuses täiesti selge. Lugege: Ap. 4:12. — „Ja üheski muus ei ole õnnistust; sest ihtegi muud nime ei ole taewa all inimestele antud, kelle läbi meie peame õndsaks saama.“ Joh. 3:36. — „Kes usub Poja fise, sel on igawene elu; aga, kes ei usu Poja sõna, see ei pea elu nägema, waid Jumala wiha jääb tema peale.“ Matt. 10:32. — „See pärast igaiks, kes mind tunnistab inimeste ees, teda tahan ka mina tunnistada oma Isa ees, kes taewas on.“ 2. Tess. 1:7—9. — „... kui Issand Jeesus taewast awalikuks saab oma wäe inglitega, ja tuleleegiga makjab nende kätte, kes Jumalat ei tunne, ja kes meie Issanda Jeesuse Kristuse armuõpetuse sõna ei kuule; kes peawad nuhtlust kannatama, igawest hukatust, ära heidetud Issanda paldest, ja Tema wäe aust.“

Terwe küsimus seisab selles: wõtate Teie tänä Kristust wastu? Sõbrad, põrgu on liig hirmus selleks, et üks aasta elada sinnasattumise hädaohus; liig hirmus, et üks kuu elada sinnasattumise hädaohus, liig hirmus, et üks nädal elada sinnasattumise hädaohus; liig hirmus, et üks päew elada sinnasattumise hädaohus. Kõige meie, ja minu igawiku saatuse wõib ihte päewaga saada otsustatud.

Liig hädaohtlik on ümberpöörmist ihte tunni wõrra edasi liikata; liig hädaohtlik edasi liikata kuni minu kõne lõpuni. Wõtke wastu Kristust just nüüd! Ma tean, et mõned teist räägiwad, ehk et saatan Teile fofistab: Ara ole arg; nad tahawad hirmutades sind ümber pöörma sundida. Kuulge! On see argtus, saada liigutatud targast hirmust? On see wahwus — otstarbetumalt hädaohule anduda? Ruju-

tage enestele ette, et ma siit välja minnes näeksin maja leekides seiswat. Pealmise korra aknal istub inimene, muretumalt raamatut lugedes. Ma näen terwet tema seisukorra hädaohtu ja kispandan talle: „Jookse, et oma elu päästa, maja põleb.“ Aga see inimene sirutab ennast aknast välja ja kispandab: „Mina ei ole arg. Sa mind ei kohuta.“ Kumb ta oleks, kas kangelane või meeletu?

Uhel õhtul tulim ma oma wanemate koju, kes nüüd mõlemad taewas on. Rongilt maha astudes läksin ma teisi roopaid mööda edasi. Samal teel aga sõitis minu järele kiirrong, mida mina ei teadnud. Minu lähedalseisew noormees, nähes minu hädaohtu, hüüdis waljusti: „Isand Tarren, rong tuleb, astuge teelt kõrwale!“ Ma ei karjunud talle

wastu: „Mina ei ole arg. Sa mind ei hirmuta.“ Ma ei olnud nii rumal. Ma astusin teelt kõrwale, ja kui ma seda ei oleks teinud, ei oleks ma siin olnud, ega wõinud Teile seda sündmust jutustada. Sõbrad, Teie seisate samasugusel teel: sel teel, mitte kuig' augel, kuulen ma Jumala wiha mürina ja rakstufesega kiiresti lähenewat ja tõstan häält, hüüdes: „Astuge teelt ära! Wõtke täna Kristus vastu! Wõtke Tema vastu wiivitamata!“ Kui Teie mõistlikud olete, siis teete seda; kui Teie aga seda ei tee, siis ei esitele Teie sellega endid kangelasena, waid meeletumana.

Inglis keelest Wene keele: M. N. J.
Wene keelest eestistanud: S. W. D.

Patt nuhtleb iseennast.

Uhe suure wangimaja sisemises kongis istus kurjategija, oodates hirmust nuhtlust, mida seadus temale mõrtsukatöö eest mõistnud. Wangimaja waimulik oli teda waatamas käinud ja manitses kahetseda ja ennast walmistada Jumala ette astumiseks.

„Mis wiis Teid nii kaugele,“ küsis waimulik.

„Kas joomine?“

„Ei.“

„Kas kaardimäng?“

„Ei.“

„Kas wargus?“

„Ei.“

„Kas pahad sõbrad?“

„Ei.“

„Kas pahad raamatud?“

„Ei.“

„Mis siis?“

Mõrtsukas waikis tükk aega ja sõnas siis waimulikule kõrwa sisse: „üks patt“.

Ja see üks patt, mida ta omas warases noores eas oli teinud, sai aluseks kõigi teistele pattudele, ja wiis teda kuni mõrtsukatööni, mis tema kurjategija kongi asetaski ja sundis teda oma elu jätma õiguse nõudja käe all.

Tema patt oli teda tabanud.

Igas patus peitub teise patu seeme. Patt istutab ennast ikka edasi. Ta ajab patuse hinges juuri, kuni ta wiimase hea maa lapikese hinges on rikkunud. See rikub tema iseloomu — muudab tema maitse — nõrgestab tahtmise — ja kiwistab siidametunnistuse. Ja kalduwus iga pahale teole muutub ikka tugewamaks ja tugewamaks, kuni ta wiimaks pattudest sugugi enam ei wõi eemal olla ja oma enese himudest mõistetakse. Patt on peremees, kes ilusaid lubadusi annab — kuid ta on suur walelik. Ta annab musta tööd korda saata ja maksab palka ka selle järele.

Keegi poisike, kes wast hiljuti omal esimese teenistuskoha oli saanud, tuli kord täiesti ootamatult koju ja jutustas oma emale, et ta kohalt olla lahkunud. „Mispärast?“ küsis ema. „Kas ei olnud sinu peremees küllalt sõbralik?“ „Ei — mitte sellepärast.“ „Kas ei meeldinud sulle töö?“ „Ei ka mitte sellepärast, waid palk ei meeldinud minule! Minu peremees tahtis, et ma pidin pattu tegema, ja patu palk on surm.“

Batu palk on surm — surnud kõlblise hea-
dusele — surnud waimuliku walgusele — surnud
taewa lootusele!

Patt petab. Ta lubab lõbu — kuid annab ahas-
tust; ta lubab elu — kuid annab surma. Hommikul
koidab ta nii walgelt — kuid ta lõpp on must kui öö.

Patt on kiffja elajas. Sammeti sarnaste käp-
pade alla peidab ta terawad küüned, milledega ta
neid haawab ja purustab, kes teda maitsema lähewad.

Patt nuhtleb iseennast. Waata, kuidas ta joodi-
kut nuhtleb. Ta soowitab noorele mehele ja neiule
ühite klaasitäit juua. Nad tõstawad peekri — wiin
punab — wahutab klaasis — nad joowad — see
mõjub erutawalt nende tundmustele. See on hea.
Nad joowad uuesti ja uuesti — kuni nad sellele
orjanewad. See meelitaw jook saab nende isandaks,
ja weel pahemaks, kui isandaks. Esiteks nimeta-
takse seda „Sumalikuks headuseks“ — lõpuks nõe-
lab ta kui madu.

Niisugune on seisuford kõlbluseta eluga. Ilusa
jutu ja libedate sõnadega meelitab wõõras naisterah-
was paha aimamata nooremehe patule. Ta ühineb
tema peale ajamistega ja lasseb omad hinud walit-
semise õiguse omandada — ja pärast leiab ta, et
patt on roojastanud tema südamet, hinge ja ihu. Tihti
saawad isegi tema lapsed sarnase mõtlemattuse taga-
järgi kanda.

Tema patt on teda tabanud.

Lugu ei ole mitte ainult nii suurte, jämedate,
awalikkude pattudega — lihalikkude pattudega. Iga
patt on niisamasugune. Ta süütab tule patuse ter-
wele loomusele.

Patt on iseenele äraandja. Ta wiib esiteks hinge
patu juure — siis wiib ta patuse enesega kaasa —
ja lõpuks mõõdab ta temale oma enese nuhtluse
kätte. Sumalafartmata püüdatakse ise omast patust kinni
ja jääb kinni oma enese patu wõrgutuspaelu.

Kättemaksimine käib patu järele niisama kindlalt,
kui päewale öö järgneb. Wõib paista, kui oleks patt
unustatud — maha maetud; kuid see ei ole ometi

mitte nii. „Selad ei jää tõesti mitte nuhtlemata.“
Patt tabab neid.

„Mõnede inimeste patud on awalikud ja lähe-
wad nende eeli kohtusse, kuid teistel käi-
wad need järele.“ See tähendab, mõned ini-
mesed teewad awalikult pattu, ilma häbenemata ja
nii, et kõik seda näewad. Nad on tuntud ja neid
tunnistatakse patusteks. Teised teewad salaja pattu,
— öösel — lugupidamise, ja isegi waimulikkuse katte all.
Neist on head mälestused ja nad arwawad, et see
midagi ei tähenda — see ei pea ialgi teatawaks
saama — kuid kogu aeg käiwad nende patud nende
järele, ja need tabawad neid ja paljastawad
häbiks ja teotuseks käesolewas elus — ja tingimata
tunnistawad need kohtupäewal nende wastu.

See on looduse seadus, et iga liikuw teha, mis
enele teatud sibi on walinud, peab samas sibil
alati edasi minema, kui mitte mõni wägi, nagu õhu
kaafakiskumine ehk liikumine teda seisma ei pane.
Niisama on ka kõlblises ja waimlikes ilmas — patt
oma tagajärjedega liigub ikka samas sibil, ajalikult
ja igawesti, kui mitte mõni teine wägi teda ei takista
ja kinni ei pea. Ja see peab takistama siin
pool hauda, wastasel korral ei lõppe ta tagajärjed ial.

Ras leidub mingisugust wäge wõi mõju, mis
oleks wägew kill selleks? Jah, Jeesuse Kristuse arm
ja wägi wõiwad meid ära päästa patust ja selle taga-
järjedest — tema walitsuse õigusest ja nuhtlusest.
Kristus wõib patust kinni pidada tema meeskis tor-
mamises.

Ta seob ennast kättemaksja ja tema ohwri wahela.
Tema on pelgulinn, kuhu patune wõib põgeneda ja
ärapääftmist leida. Tema lunastab minewiku patust
ja häbist. Tema wabastab pattude harjunud wiisi-
dest. Tema annab jõudu ja armu, nii et patt kautab
walitsemise õiguse meie üle. Meie ei ole enam tema
orjad, kes kannatawad tema hukkamõistmist ja kar-
dawad tema tagajärgi.

On lootust, on abi, on ärapääftmist. Kristuses
ja ainult Temas on wabastus. Wõta see wastu
ja tee seda just nüüd!
„Kriigs Ropet“.

Amnestia.

Kas sa ei taha olla waba? Kas sa tõesti
ei taha wabaneda ahelaist ja pimeduse süga-
wusist wälja tulla päikese walgusele? Kas sa
ei oota ju kaua, millal awaneksid wangikambri
uksed rasked, üks ole sa ju ammu oodand
samme, oodand wõtme krigisemist lukus.

Wõi oled sa hoopis unustatud?

Ei, ei. Ma tean, et ükski inimene pole
ihkand orjust, waid nad on wõitlusis kaotades
jäänd orjaks. Ja jälle on weriseid mässusid
peetud, punased rewolutsiooni lained on käind
läbi rahwaste, et saawutada ihaldatud waba-
dust. Mitmed on püüdnud põgeneda wangi-
majast, uksi murda, ehk õonestada teed wälja —
wabadusele. Nad pole suutnud leppida wangi-
tusega, kuigi see õiglane oleks, kuigi see
üürikest oleks.

Tahad sa wabaneda?

Waata tagasi eluhommiku peale, millal õn-
nelik ja waba olid. Eks ihka sa weel kord
olla ilmsüütu, muretu lapsuke? Siis lasksid sa
aga end meelitada — siduda. Sa ei pannud
tähelegi, et need köidikud olid, millega sind
seoti, kuigi need siidised näisid, kuigi nad
kullaselt hiilgasid. Ja sest saadik oled sa
wang — kannad ahelaid.

Waata tagasi — kui palju aastaid on ju
ajamerre wajund, kui palju uut ei ole sündind
inimeste elus. Kui palju teisigi ei ole wangi-
tatud, kuid — kui palju ka, kes jäädawalt
wabaks saand. Sa nägid, kuidas nad pimedast
wangimajast rõõmuga läksid — minnes wastu
walgusele, naeratawale päikesele. Ja ikka kan-
nad sa weel ahelaid.

Ometi elu walgematel silmapilkudel, kui päikese kiir su pimedasse, läpastand ja õudsesse wangikambri tungis, tundsid sa end õnnetumana, ja kui päikese kiir su ahelaid walgustas, siis nägid sa neid ja tundsid lõpmata igatsust wabaduse ja walguse järele. Kuid sul puudus usk wabadusse — ei usaldand ja ei raatsind wälja astuda. Taas jäi pimedaks su wangikammer, jälle asusid õõ warjud sinna. Hinges jäi walitsema pime õudne õõ, milles kostusid ainult ahelate kõlin su kätel ja su seltsimeeste kätel — hoiged ning kirglikud hirwitused, kes oma ahelaid hirwitasid.

Kas ikka peab walitsema pimedus su hinges? Wõi tahadki lahkuda ahelatega elust? Ei neist wabasta haudki! Ent just selleks sind seoti, et wiia ahelais, wasturääkimata igawesse wangikotta — igawesse pimedusse.

Igawene õõ . . . ahelate alatine kõlin . . . alalised piinad!

Wõi ei teagi, et wõid pääseda? Kas sa ei tea, et Üks on murdnud ahelad, lahti päästnud stügewuse wangikojad. Ta wõib ka sinu ahelaid murda. See on Jumala Poeg — Kristus. Kui ta Kolgatal kannatas ja surres kandis su karistust — seal ta ka wabadust tõi iga hingele: Täna pead sa minuga paradiisis olema.

Ta astub praegu su ligi, kutsudes wabadusele. Mina olen: Tee, Tõde ja Elu. Tee wabadusele pimedast wangikambrist igawesele wabadusele. Keda Poeg wabaks teeb, see on õieti waba.

Waene kütketes wang!

Weel kord — tahad sa olla waba?

P. Sink.

Kui meie furnud ärkame.

(Waata kaane pilt).

Ragu teada, nimetas Heinrich Ibsen ühte oma draamadest selle nimega. Mida Norra kirjanik sellega tahtis öelda, ei ole meil praegu sugugi tähtis. Aga kui keegi kristlastest küsib, mis saab siis, kui furnud üles ärkawad, siis nad leiawad wastuse Jeesuse sõnadest. (Joh. 5:26). „... tuleb aeg, millal kõik, kes haudades on, peawad Jumala Poja häält kuulma ja tõusewad üles, kes head on teind — elu ülestõusmiseks, aga kes kurja teind — hukkamõistmise ülestõusmiseks.

Imelik on selle peale mõelda, et hauad lahti lähewad ja kes haudades on, üles tõusewad igaweks ajaks. Wanade põlwe rahwad saawad kokku meie põlwe rahwaga ja sinna juure tulewad weel need põlwed, kes praegu sündimata on. Aga meie ei hakka teiste peale mõtlema, waid jääme eneste juure peatama ja eneste peale mõtlema.

Kui furnud üles ärkawad, siis saawad sinuga kokku kõik sinu selfilised lapsepõlwest peale. Iga ja ema küsiwad sinult: „Kas pidasid sa meile antud töötusi? Misugune mõju oli meie mälestustel sinu elus?“ Sa näed jälle oma noorepõlwe sõpru ja pead wastama, mis sa neilt oled saand. Sa saad kokku kõikisuguste inimestega, kes igapäewase töö juures sinu eluteel on ette juhtund. Igalühel neist on midagi öelda sinust ja kõik see kuulub üldise wastuse ringkonda.

Meie räägime sagedasti, et haudades on suured saladused. Aga kui furnud üles ärkawad, ei ole võimalust midagi warjata, sa ise tead ja soowid, et teised seda ei tea. Kes meie seast julgeks öelda, kui

kõik meie eluaja mõtted oleksid awalikud inimeste ees: „Mõista minu üle kohut, ma ei tarwita midagi karta“. Aga kui meie Isanda ette astume, siis saawad ka meie kõige salajamad mõtted awalikuks. Müüd ei ole raske mõista, et Kristuse sõnad, kui pikne meid tabawad, kui ta küsib: „Misparast on teie südamed mõtted nii kurjad?“

Meil wõib olla raske aru saada, et ka Isand ütleb: „Misparast mõtlete teie nii head omas südames?“ Ka needsamad sõnad wõiwad meid niisama tabada, kui eelmisedki. Õieti awaldawad need mõlemad sõnad meie peale ühesugust mõju, selleparast, et seal juures on siis wäike lisa.

Tema ütleb: Teie jääge nende mõtete juure, milledega teie rahul olete. Kui meie iseenelele aru anname omaist elust, siis — wõib olla — ütlemel: Ma mõtlen siiski, et minu elus mitte just nii wähe häid mõtteid ei olnud. Ma mõtlen kõige peale, mis ma oleksin wõinud ja pidand teiste heaks tegema, kuidas ma wõiksin rohkem armastada, andeks anda ja iseennast ohwerdada. Kuid õnnetuseks jäid mõtted ainult mõteteks.

Ja mõtetega ühes ilmuwad ka sõnad. Ja mitte ainult need, mida meie heameelega meele tuletame, waid ka need, mida meie oleksime tahtnud wõimalikult ruttu unustada. Ja kõigiga nendega peame tahes ehk tahtmatult siis kokku puutama, kui furnud üles tõusewad ja neile wastawalt otsustatakse meie igawiku küsimus.

Küsi selleparast täna eneselt: Mis saab minu ist siis, kui furnud üles tõusewad?

Ülistuslaul sõbrale.

Sind näha igatsesin.

Ehk oli see otsekui arglik soow, kui kerge tuulepuhang kewadhommikul, kuid peagi muutus see tormiliseks igatsuseks — näha... leida oma paremat sõpra.

Kuulsin, kuis kõik ülistasid Su suurust, ilu ja au, mis olla wõrratu. Kuid mis weel enam tiiwustas mu soowe ja ihkeid, et inimlapse armastad — igawese armastusega. Leida Sind, mu Lunastaja!

Otsisin. Tundsin nii wäga lähidal Su ligi-
olemist. Hommikul ju algasin otsimist.

Nähes tõuswat päikest taewa rannal, kelle
tulekut ennustas koidupuna õrn, selge, pöörsin
näo wastu tõuswale päikesele. Oled Sina see?
Kas ei peitu sa nooruses?

Ei! Ainult aime, peegeldus Minust.

Keskpäewa selguses särab päike ja õhtul
ta wajub kullana kuumalt hõõgudes, kullates
weel loodust ilul sõnatumal, tunnetel sügawail
ja ülimal. See oli kui wiimane palwe, ehk
kiituse laul Loojale, millele kummardusid
puudki, kui nende päid salwis õhtu kuma.

Õo waikus. Mu silmad tõstetud tähte poole
otsiwad jällegi Teda. Mis nägin ma seal? Lõp-
mata waikust, lõpmata saladuslikku elu! Hiil-
gasid ja wirwendasid tähed igaweses sügawuses
kui meri. Wilkus nõiduwalt koidutäht kuulutades
algawat päewa. Kuid Seda, keda ma otsisin —
kõige heledamat tähte teiste hulgas, sügawamat
silma miljonsilmilises öötaewas ei leidnud ma
mitte. Ja ometi nemadki kõik jutustasid sõnul
äraseletamatul ja südantwaldawal Tema au.
Laul 19:1.

Jah — see kõik rääkis mulle Sinust ja weel
enam täitis südant palawama igatsusega näha
Sind sarnaselt hiilgawana, koidupuna saatel
ilmuwana — mu Sõber! Ometi Sind ennast ei
näind ma mitte.

Siis waatasin enda ümber loodusesse, ehk
ilmuks Ta sealt — keda mu hing igatseb.

Küll jutustas metsa sügaw waikus ja puude
saladuslik kohin tuule tõmbutusil, ehk õitsew
loodus nii weetlew ja ilus — Temast, ülistasid
Teda. Õrn tuulepuhang tundus maheda hing-
misena. Oh, ... Ta oli nii wäga, wäga ligi
mulle. Ja jällegi Teda ennast ei näind ma mitte.

Jatkan otsimist.

Otsin inimeste hulgast.

Mööda rahwarikkamaid linna tänawaid ja
üksildasemaid maakohti käisin. Waatasin ju
kaugelt iga wastutulija näkku, et leian ehk

Teda — Jumalat inimeste seas. Oma sõpra!
Asjata. Palju inimesi kohtasin, kuid kellegi
hulgast ei leidnud Teda. Küll paljudes tundus
aime, otsekui sarnadus mu Sõbrale, kuid Teda
ennast ei leidnud.

Ei leidnud. Ei leidnud.

Olin kurb — kas kunagi ei leia ma Sind,
kas kunagi ei suuda seda?!

Ja ometi — eks tunnud ma — et Ta mulle
nii wäga ligi seisab ja see tundmine oli imelik.

Eks see pole õnn, eks see pole rõõm leida
sõpra?! Nii ma leidsin Sind, Sind keda mu
hing igatses, meeletumalt igatses. Olid lähe-
mal mulle, kui sega aimasin — leidsin omast
südamest.

Ta oli salaja tulnud sinna ja äratand igat-
susi ja armastust oma Lumastaja poole.

Kes wõis takistada, lämmatada seda rõõmu,
mis südant waldas? Ja kes suudab tõkkeid ja
paisu teha rahu jõe, mis inimese südamesse
woolab, kus walitseb Jeesus.

See oli leidmise rõõm. Ning see oli sügaw
wõimas rahu, mis tehti sõprade wahel. Unus-
tatud olid kõik süüd. Sina ja mina ... ei
mitte — ainult Sina! Mu südame Issand!

Õnnis see elu! — Sa oled ikka mu juures,
keda mu süda ihkab. Jää igawesti mu juure!
Aulised need silmapilgud, kus me üksksteisega
räägime — sagedasti joobub hing, hõiskab hing,
ja südame waikususes kostuwad rõõmu helid,
kui kewadwete kohin.

Sest ajast kõlab uus laul mu südamest.
Kõlab wägewalt juubeli lauluna — ülistus
laul mu sõbrad.

Ma olen Teda leidnud, näind aga mitte. Kes
suudab awada Ta palet, kes suudab wälja kan-
natada Selle palge au, kelle ees ükski elaw
inimene ellu ei jää.

Ometi — ükskord igaweses ajas warisewad
kõik katted ja awaneb meil see püha pale.
Ja kajab igawene — Hosianna — Halleluuja!

Enne kui on liiga hilja.

Vilho Rantanen.

„Oh, et oleksite enim tulnud, siis oleks
kordaläinud lõikus teid parandanud“, ütles arst
surewale haigele, kes oli tulnud tema juure
liiga hilja.

— „Mina ei tunne teid“, ütles peigmees
rumalatele neitsidele, kes tulid pulma liiga hilja.

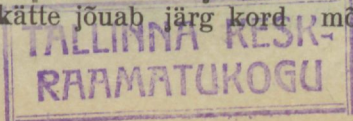
— „Olen ilmsüüta were ära walanud“, kae-
bas Juudas, kuid alles siis, kui Jeesus oli
juba surma mõistetud ja ei olnud enam mingit
lootust.

Igaüks mainituist tundis, mis tähendawad
sõnad: liiga hilja! Ega nad ole olnud
ainumad kaebajad. On palju inimesi, kes oma
hingepäästmise küsimuses wiivitawad ja wii-
witawad, kuni nendegi kätte jõuab järg kord

ühineda selle kooriga, kes kordab neid külmi
ja õudseid sõnu: „liiga hilja“.

Hiljaksjäämine on kurb nähtus juba wähe-
maiski elujuhtumistes. Hiljaks jääda raudtee
rongile, laewale, koosolekule j. n. e. ei tundu
iialgi heana. Aga hiljaks jääda taewast, jääda
osata päästmisest, kerjata armu liiga hilja, on
midagi nii tõsist, et ma ei mõista seda kujutada.
See hiljaksjäämine saadab põhjatumat ja trööst-
imata ahastust neile, kes seda siis tunnewad.
Mõned wiirastused sellest waewast saab näha
mõnikord surijate ahastawais pilkudes ja loo-
tusetas kaebamistes.

Sellest waatepunktist enda elu silmitsedes,
mõistame paremini, kui kallid on armuaeg.

Siis särab arm meile silma, kui lootuse täht, kesk pimedust. Siis näeme päästmist nii suurena, aulisena ja wägewana, et meie peame nuttes wajuma selle armu ette ja ütleva: „ma ei ole selle wäärt“. Ja siis tuleb meil suurem häda enda hinge päästmise järele.

Aga waimulikult pime ei märka armuaja tõsidust, ega päästmise tähtsust. Päästmise sõnum kajab tihti kurdiksjäänud kõrwadele. Piibel jutustab, et Soodoma wiimseil tundidel tulid Jumala inglid Loti majasse ja käskisid teda teele rutata. Aga mis tegi Lott? Öeldakse, et tema wiiwitas. Ristisõnum kõlab meilegi, manitsedes, hoiatades ja paludes. See Önnistegija, kes andeks andis rõõwile ja kelle süles oli ruumi langenud Peetruselgi, see Önnistegija pakub meilegi oma armu. Ta on seesama tänagi.

Ärgem wiiwitagem Loti kombel!

Suriya isa kutsus oma lapse enese juure ja ütles: „Mu lapsuke! Jumal kutsus mind minu nooruse päiwil, aga mina põlgasin kutsumist, mõeldes, et pööran wanemalt. Jumal kutsus mind täie mehe eas ja weel wanuseski, aga mina lükkasin pöörmise aina edasi. Ja nüüd — jätkas wanake nuttes — olen päästmata ja mina pean surema.

Minu armas laps! ära lükka pöörmise aega edasi, sest edasi lükkamine on hinge hukkamine“. Warsti selle järele suri wanake.

Oled Sina wiiwitaja, kes seda loed?

Rutta, rutta, kui päästmist weel pakutakse.

Tule Jeesuse juure enne, kui on liiga hilja!

Waimulikud foosolekud peetakse:

Tallinnas — Allika tän. nr. 5

iga laupäewa õhtu kella 7-est, pühapäew iga homm. kell 10 ja õhtu kell 5.

„Sinise Risti“ C. E. ühingus, Luisentali tän. 11

iga reede kell 7 õhtul.

Teen igasuguseid kellafepa töid.

Tellimisi võib äraanda: Tallinn, Narwa mnt. 41—3, ehk „Seltfimehe“ kasapidajale, wõi Willardi tän. 3—10.
Terwitades wend **G. Senny.**

„Noorte Elu“ tellimisi wõtawad wastu:

Arutülas — Julius Siitwal, Mitu talu.

Hiin-Rärblas — Alma Wetsberg.

Rehras — Karl Märtnann, Baptisti palvemajas.

Reilas — Marie Waasing, kauplus „Usaldlus'es“.

Martnas — Jaan Kõrgeaar, L. htru wald, Kaasiku külas, Saapsalu laudu.

Mihklis — Udu Kirispuu, Kõnga wald, Kibura küla, Pärnu laudu.

Narwas — Joh. Wint, Westerwalli tän. 16, krt. 27.

Noarwooffis — õpetaja E. Lannebaum, kiriku mõisas.

Nuijas — Arnold Mitt, Nuija postkontoris.

Sealsamas müüakse ka ühikuid numbreid. Peale selle on „Noorte elu“ saada noorfoe seltfide raamatu laudadel ja Terwitajate ühijuse „Seltfimehe“ kaupluses Tallinnas.

Tellimise hind 130 mt. aastas postiga, ühik number 15 mt.

Noored, iseäranis ühingute kirjanduse toimekonnad, wõtte oma hääleandja laialilaotamisest elawalt osa.

Toimetuse aadress: Tallinnas, Allika tän. nr. 5, krt. 6.

Paides — Helene Siitberg, Wäikeste laste koolis.

Pärnus — Marta Wilgats, E. Sepa tänaw nr. 12.

Rahllas — Ernst Roosmann, Simuna-Rahlla, Rakke laudu.

Ratweres — Aleksander Moorberg, Partali tän. 9.

Ruilas — Fer. Numann, Rwiia wald, Kõlmardi talu, Piwa laudu.

Tallinnas — Jaan Peipmann, Allika tän. 5, krt. 6.

Taeblas — Jaan Petree, Taebla wald.

Tartus — Karl Michelson, Riwi tänaw 55, krt. 5.

Walgas — Sophie Sirel, Puschkini tän. 1.

Wiimise — Wold. Wiik, Rummuküla, Piwa talu.

Wastutaw toimetaja: R. E. Marley.

Toimetuse juhatuse liikmed: Jaan Peipman, Woldemar Rakles, Peeter Siik, Ernst Uder, Johannes Peipmann, Harald Dahl ja Hendrik Luttar.

Wäljaandja: Eesti Noorte Ühiskude C. E. liit.

A.-S. „Ühisele“ trükk, Tallinn, Lai uul. 5.

Hind 15 marka.